

ZPRAVODAJ

města Hranic a lázní Teplic n. B.

125 LET
LESNICKÉHO ŠKOLSTVÍ NA MORAVĚ

Budova střední lesnické technické školy.
Fotografie ing. Vladimíra Foltánka.

ZÁŘÍ 1977

VSTUPUJEME DO NOVÉHO ŠKOLNÍHO ROKU

1. září vstoupí desetitisíce pedagogů a školských pracovníků do druhého roku práce na realizaci významného programu školské politiky naší komunistické strany, rozvoje československé výchovně vzdělávací soustavy. Úspěšné výsledky prvního roku uskutečňování nového pojetí pedagogické práce a obsahové přestavby školství jsou nejlepší odměnou všem, kteří s opravdovou láskou a zápallem prokazovali životnost, prospěšnost, oprávněnost a progresivnost nového pojetí rozvoje výchovy a vzdělávání. V novém školním roce čekají pedagogy a školské pracovníky opět velmi náročné úkoly, které nebudou bez problémů. Při tak náročných a kvalitativních změnách se bez nich neobejdeme. Nebudou to však úkoly a rozpory neřešitelné a nepřekonatelné, ale úkoly zvladatelné a řešitelné. Vždyť obsahová přestavba našeho školství, kterou chceme postupně uskutečnit, nemá v historii našeho školství obdoby a nelze ji přirovnat k jiným odvětvím lidské činnosti, protože v žádném odvětví se nepracuje s tak tvárným objektem a subjektem, jakým je mladý člověk.

Školská a kulturní komise MěstNV v Hranicích předpokládá, že všichni pedagogové a školští pracovníci se v novém školním roce zaměří na ještě větší rozvoj tvůrčích sil, tvořivost, iniciativu a novátorství v pedagogické práci. Je však třeba přistupovat ke všem náročným úkolům s vědomím dialektických souvislostí, s pochopením toho, že řešení otázek obsahové přestavby školy těsně souvisí s politickým a sociálně ekonomickým rozvojem celé naší společnosti. Zvláště v roce, kdy celý pokrokový svět oslaví 60. výročí Velké říjnové socialistické revoluce, je třeba při pedagogické práci opírat se o trvalou platnost sovětských zkušeností, které jsou pro nás nevyčerpatelným zdrojem poznání pro práci v oblasti výchovy a vzdělání.

Spoléháme proto i v novém školním roce na všechny pedagogy a školské pracovníky v našem městě, na jejich tvůrčí přístup k pedagogické práci, aby se stali aktivními nositeli realizace kvalitativních změn v československé výchovně vzdělávací soustavě. K tomu jim přejeme mnoho pracovního elánu, nadšení a vzájemné soudružské spolupráce po celý následující školní rok.

Ing. Ladislav Maňas,
předseda školské a kulturní komise
MěstNV v Hranicích

VÝZNAMNÉ VÝROČÍ LESNICKÉ ŠKOLY

Jestliže kdekoliv v naší vlasti mezi přáteli lesa a přírody v lesnickém prostředí vyslovíme jméno Hranic, je jim obecně známo, že jde o město s tradiční lesnickou školou.

Lesnických škol nebylo nikdy mnoho a nyní je naše SLTŠ Hranice jediná na Moravě. Je nesporně důstojným partnerem nejstarší české lesnické školy v Písku, která vznikla v roce 1855, a lesnické školy v Trutnově, která byla otevřena po osvobození v roce 1945. Naše lesnická škola udržuje velmi blízké a srdečné družební styky s SLTŠ v Prešově (jednou rovněž ze tří slovenských lesnických škol) a dále s polskou lesnickou školou v Brynku (woj. Katowice).

Vlastní budovu lesnické školy považujeme právem za jednu z nejkrásnějších lesnických škol vůbec. Škola byla postavena za pouhé dva roky a slavnostně otevřena 12. října 1896. O výstavbě v Hranicích bylo tehdy rozhodnuto mimo jiné především proto, že na rozdíl od města Šternberka, které rovněž mělo o umístění školy mimořádný zájem, poskytly Hranice 3 ha pozemků v krásné poloze, zatímco Šternberk mohl poskytnout pouze 1 ha. Díky této velkorysosti mohlo být založeno arboretum se 197 druhy a formami dřevin, esteticky i odborně udržované na vysoké úrovni. České vyučování bylo zahájeno v roce 1920. Je však třeba zdůraznit, že i na tzv. Forstschule bylo 30 až 40 % žáků českého původu. Byla to tehdy jediná možnost, jak získat střední lesnické odborné vzdělání na Moravě. (Česká lesnická škola v Jemnici, která byla otevřena v roce 1907, byla pouze jednoletá, později dvouletá).

Jestliže tedy letos v měsíci září (8.—10. IX.) oslavujeme jako významné celostátní lesnické výročí, 125 let soustavného lesnického školství na Moravě, pak vycházíme z historie počátků soustavného lesnického školství, kdy dne 3. 10. 1852 byla otevřena lesnická škola v Úsově. Současně se oslavou tohoto výročí hlásíme k sepětí naší školy s městem počínaje rokem 1896, zejména pak rostoucím významem školy a vzájemnou spoluprací po osvobození i v posledních letech, kdy naše město a s ním i škola zaznamenává netušený rozvoj. Při této příležitosti považujeme za významné vyzvednout i mimořádně úspěšné uplatňování našich absolventů, o čemž mimo jiné svědčí i ta skutečnost, že oba moravské lesní podniky (Severomoravského a Jihomoravského kraje), kde se naši absolventi uplatňují v rozhodující míře, získaly již Řád práce.

Bylo by jistě možné uvést mnoho pozitivního o práci školy, jejich žáků, veřejné i odborné angažovanosti, spolupráci s lesním provozem, o úspěších školního polesí, které krátce po sobě získalo dva vysoké tituly: „Polesí VIII. všeodborového sjezdu“ a nyní: „Lesní hospodářství XV. sjezdu KSČ“.

Tak např. za posledních 5 let odpracovali naši žáci mimo výuku při veřejně prospěšné práci 75 581 hod., a to zejména v lesnictví a zemědělství, přímo v našem městě, zejména jako pomoc při plnění volebních programů, z toho 13 173 hod. A výsledky této práce jsou na mnoha místech v našem městě doslova hmatatelné. Výrazně se zvýšila estetika školy, domovů mládeže, prosadila se audiovizuální technika ve vlastním procesu výuky. Naše komplexní audiovizuální učebna (nyní je těsně před dokončením další, ještě modernější), byla jedna z prvních v celém kraji.

SLTŠ Hranice absolvovalo od r. 1920 v různých formách studia již 2700 studentů. Ti všichni poznali naše město a velmi rádi se do něho vracejí. Na naše slavnostní shromáždění v sokolovně v sobotu 9. září se nám přihlásilo téměř 700 absolventů a mimo to přijedou i další zájezdy z lesních závodů. Lze právem říci, že v tyto dny budou Hranice patřit lesákům, že dojde k mnoha přátelským setkáním, že se bude hodně vzpomínat, protože teprve čas dává nejen věcem, ale

i vztahům jejich pravou hodnotu. A taková setkání po letech, to je vlastně vždy návrat k vlastnímu mládí. My, kteří máme nyní čest být pedagogy a pracovníky na jedné z historicky nejvýznamnějších lesnických škol, pracujeme a budeme pracovat tak, abychom nejen nebyli nic dlužni vysoké odborné pověsti našich předchůdců, ale zejména, abychom současně co nejvýrazněji rozvíjeli komunistickou výchovu našich žáků.

Tím současně se nejlépe vlastní prací hluboce pokloníme největšímu výročí lidských dějin, slavné VŘSR, jejíž šedesáté výročí budeme na závěr tohoto roku vzpomínat.

Ing. Jiří Sumara
ředitel SLTŠ Hranice
vzorný učitel
člen Sm KV KSČ

OSLAVY LESNICKÉHO ŠKOLSTVÍ

Ve dnech 9.—11. září 1977 pořádá střední lesnická škola v Hranicích oslavy 125 let soustavného středního lesnického školství na Moravě. Za toto období prodělalo lesnické školství mohutný vývoj, který byl odrazem jednak úrovně školství, obecně a jednak důležitosti, kterou stát lesnickému školství přikládal.

125 let je dosti dlouhá doba k tomu, abychom se mohli ohlédnout zpět, docenili zásluhy průkopníků lesnického školství i jejich pokračovatelů a současně se poučili z nedostatků dob minulých. Správně zacilené ohlédnutí do minulosti totiž musí být analýzou pozitivních i negativních jevů, poučením pro současnost a zejména pro budoucnost. Tato myšlenka bude vůdčí osnovou slavnostního shromáždění absolventů školy, které je konáno u příležitosti oslav.

125 let trvání středního lesnického školství na Moravě datujeme od otevření lesnické školy v Úsově v říjnu r. 1852. Před tímto datem byla základní forma lesnického vzdělávání individuální výuka u učebního pána — odborně zdatného lesníka, v níž se však projevovala řada nedostatků. Stále ve větší míře se proto vyskytovaly návrhy na vybudování veřejných lesnických škol.

Rakouský stát vlastnil v českých zemích velmi málo lesů a ponechával proto starost o odborné lesnické školství majitelům velkostatků, kteří za tím účelem vytvářeli zvláštní školské spolky. Lesnická sekce zemědělské společnosti pro Moravu a Slezsko se v r. 1850 usnesla na zřízení lesnické školy a ještě téhož roku byl ustaven zvláštní spolek lesnické školy. Když pak kníže Jan z Lichtenšteina nabídl pro školu skoro prázdný zámek Úsov, byla zde 3. 10. 1852 s velkou slávou otevřena dvouletá spolková lesnická škola, kterou považujeme za základ současného soustavného lesnického školství na Moravě. Sverepě lpění na vyučování v německém jazyce mělo kořeny v tom, že téměř všechny šlechtické velkostatky v této době úřadovaly německy a neměly proto zájem, aby mělo odborné vzdělání jejich zaměstnanců jiný charakter.

Moravskoslezskému lesnickému spolku se později zdály náklady na provoz školy velmi vysoké a z tohoto důvodu bylo na 19. hlavním shromáždění schváleno přestěhovat školu na hrad Sovinec, kam byla také skutečně přemístěna, a 1. 11. 1867 zde bylo započato s vyučováním.

Škola v Úsově i obdobná v Bělé pod Bezdězem měly vyučovací jazyk německý, a proto vzniká již od 60. let 19. století snaha založit lesnickou školu s českým vyučovacím jazykem. To se podařilo teprve městskému lesnímu Josefu Zenkerovi a řediteli rolnické školy Ladislavu Burketovi, kteří v lednu r. 1855

zahájili v Písku první lesnický běh. Od školního roku 1888/89 byla pak škola přeorganizována na dvouleté lesnické učiliště. První lesnická škola s českým vyučovacím jazykem na Moravě vzniká usnesením Moravského zemského sněmu 21. 10. 1903 a tak byla v r. 1907 otevřena v Jemnici jednoletá zemská lesnická škola.

Roku 1909 byla škola rozšířena na dvouletou revírnickou školu. V roce 1917 byly na jemnické lesnické škole zásluhou dr. Šimana zcela nově organizovány absolutorní zkoušky, a to prakticky s náplní již maturitních zkoušek. Ještě v r. 1918 se podařilo dr. Šimanovi rozšířit jemnickou školu na tříletou s charakterem školy střední, jako přechodný typ pro připravovanou čtyřletou střední (vyšší) lesnickou školu, a to s úředním názvem Zemská střední lesnická škola v Jemnici.

16. 10. 1896 byly v Hranicích otevřeny vyšší lesnický ústav a revírnická škola v nové budově, postavené místními staviteli Aloisem Jamborem a Františkem Andersem. Hranická německá menšina, která zvítězila ve volbách v r. 1886, však nedovolila jinou vyučovací řeč než německou a ani po roce 1903, kdy se radnice opět vrátila do českých rukou, nebylo prosazeno, aby na „Forstschule“ byly zavedeny paralelní třídy s českým vyučovacím jazykem. Hranická lesnická škola je pokračovatelkou dvouleté německé školy r. 1852 otevřené v Úsově, později pak přeložené do Sovince. Toto moravskoslezské lesnické učení je tedy nejstarší lesnickou školou v českých zemích.

Německé vyučování na lesnické škole v Hranicích trvalo až do vzniku Československé republiky, kdy byla do Hranic přeložena jemnická lesnická škola. V novém státě a v nových poměrech tak začala od školního roku 1920/21 působit v Hranicích česká vyšší lesnická škola.

Po vzniku československého státu se stává podkladem pro novou organizaci lesnického školství školský program „Ústřední jednoty československého lesnictva“, připravovaný již před první světovou válkou a v jejím průběhu našimi pokrokovými lesníky. Česká lesnická škola v Hranicích spolu s píseckou školou je přeměněna na vyšší lesnickou čtyřletou školu. Přes různé reorganizace a změny názvů, s výjimkou přerušení výuky za okupace, existuje v této podobě dodnes.

Význačnou postavou na lesnické škole byl v letech 1920—1939 její ředitel František Matějka. Zasloužil se o zřízení školního poleší Paršovice (nyní Valšovice), rozvoj školního arboreta i zkvalitnění kádrové obsazení profesorských míst na škole. Absolventi školy odhalili v pozdějších letech na školním poleší na památku Františka Matějky pomníček.

V letech okupace byla škola přeložena „na dožití“ do Přerova, kde její „poslední“ absolventi maturovali v roce 1943. V budově lesnické školy v Hranicích se zatím usídlili Němci, podle jejich představ natrvalo. Za doby fašistické nadvlády položilo své životy za svobodu 10 žáků či absolventů školy a jeden její profesor.

Ihned po osvobození republiky Sovětskou armádou bylo započato s obnovením lesnické výuky na škole, která, i když vyrabována, ve své podstatě zůstala zachována. Poválečné období a zejména 50. léta patří k nejagilnějším a politicky a společensky nejaktivnějším obdobím v tehdejší historii. Školní organizace ČSM byla v této době za svou práci několikrát vyhodnocena jako nejlepší v okrese a 2krát i v kraji.

Kromě denního studia lesnictví bylo zavedeno studium dálkové, a to jak střední lesnické školy, tak i lesnické mistrovské školy, dále studium vybraných předmětů a externí způsob studia. Každoročně opouští školu kolem stovky absolventů, jejichž kvalitní připravenost pro praxi se projevuje v hospodářských úspěších obou podniků státních lesů na Moravě, kde převážně Tito absolventi pracují.

V 60. a především v 70. letech dochází k nebývalému zlepšení materiálně technického vybavení školy a školního poleší (školní poleší bylo několikrát vyhodnoceno mezi nejlepšími v republice). Letošního roku obdrželo titul: Závod XV. sjezdu KSC“). Ve škole se zřizují nové audiovizuální učebny, kabinety odborných předmětů jsou vybaveny novými pomůckami, v budově školy je provedena rozsáhlá rekonstrukce elektroinstalace, výměna oken a dveří, zhotovena nová fasáda budovy, nově upraveno arboretum atd. Školní poleší zakupuje několik traktorů a automobilů, buduje učebnu praxe a ubytovnu pro lesní dělníky. Staví se nové cesty s asfaltovým povrchem, garáže, dílny, zakládá se bažantnice aj. Všechny tyto akce podtrhují značnou aktivnost pracovníků školy, ale i péče, kterou náš socialistický stát věnuje rozvoji školství.

Svou prací, angažovaností, zapojením do veřejného, politického a kulturního života lesnická škola vždy patřila a patří mezi nejagilnější školy, a to i mimo rámec města Hranic. Mnozí její pracovníci zastávají náročné veřejné politické funkce a naprostá většina je zapojena do činnosti různých společenských organizací.

V duchu angažované tvořivé práce, s hrdostí na svou socialistickou vlast a lásky k přírodě je vychovávána i současná generace žáků školy.

Ředitelé lesnické školy:

1852—1855 Josef Wessely, Úsov
1855—1858 František Keller, Úsov
1858—1873 Robert Miklitz, Úsov, Sovinec
1873—1896 Augustin Buchmayer, Sovinec
1896—1917 Dr. Herman Reuss, Hranice
1917—1920 Gustav Merker, Hranice
1907—1914 Antonín Michálek, Jemnice
1914—1920 Dr. ing. Karel Šiman, Jemnice
1920—1939 František Matějka, Hranice
1939—1942 Ing. František Pražan
1942—1943 Ing. Theodor Pitel
1945—1950 Ing. Oldřich Pacák
1951—1958 Václav Sadílek
1958—1960 Miloš Vysocký
1960—1964 Ing. Oldřich Holinka
1964—1970 Ing. Antonín Matoušek
1970 doposud ing. Jiří Sumara

Ing. Vladimír Foltánek

PROGRAM OSLAV:

Pátek 9. 9. 1977:	14—22 hod.	Prezentace v budově školy, ubytování.
Sobota 10. 9. 1977:	7.30—9 hod.	Prezentace v sokolovně v Hranicích.
	9—11.15 hod.	Slavnostní shromáždění pro absolventy a pozvané hosty v sokolovně.
	11.30—12.30 hod.	Schůze absolventů školy.
	12.30—14 hod.	Společný oběd.
	14—18 hod.	Prohlídka školy, síně tradic školy, arboreta, výstavek prací žáků a učitelů, učebnic, výstavy obrazů ing. Jana Jaroše v gotickém sále radnice, prohlídka školního poleší, naučné stezky, výstavy mechaniza-

ních prostředků apod. Program si každý zvolí podle vlastního zájmu. Přeprava na školní polesí Valšovice bude zajištěna autobusy.

Společenský večer v sokolovně.

Třídní schůzky,
prohlídka lázní Teplíc.

Prohlídka školy a školních zařízení.

19—02 hod.

Neděle 11. 9. 1977: od 9 hod.

NAD OBRAZY JANA JAROŠE

Letošní oslavy 125. výročí vzniku lesnického školství na Moravě jsou příležitostí nejen k připomenutí dávné tradice tohoto ústavu, ale ukazují také, jaké místo v politickém, hospodářském a kulturním životě města Hranic škola zaujímá. Mezi profesory školy najdeme jak vynikající odborníky v oboru lesnictví, tak i řadu osobností, jež se uplatňují v oblasti umělecké tvorby. Svědčí o tom i výstava obrazů ing. Jana Jaroše, uspořádaná v září 1977 v gotickém sále hranické radnice.

Ing. Jan Jaroš jako hranický rodák absolvoval v roce 1947 střední lesnickou školu a pak fakultu lesního inženýrství Vysoké školy zemědělské v Brně. Láska k přírodě ho vedla nakonec k povolání profesora lesnické školy v Hranicích a podpořila i jeho zálibu v malířství.

Ke kreslení a malování měl blízko už od dětských let. Jak sám vzpomíná, nejvíce vděčí svému učiteli na tehdejší měšťanské škole v Hranicích Jaroslavu Kopeckému za to, že mu vštěpoval základní pravidla kresby a malby, že podporoval jeho zálibu ve výtvarném projevu a upevňoval jeho vztah k přírodě. Znovu se Jan Jaroš vracel k výtvarné práci v době studia na vysoké škole. Prostudoval početnou literaturu o malířství a malířské techniky, navštívil četné galerie a výstavy, stýkal se s malíři a důsledně se učil od přírody samé.

Nejčastěji tvoří přímo v krajině. Zvláště si oblíbil Valašsko, kraj mezi Vsetínem a Velkými Karlovicemi. Na jeho obrazech ožívá valašská krajina ve všech ročních obdobích, v senoseči, o žních i na podzim. Od panoramatických pohledů na Javorníky přes rozkvetlé louky, nás vede k rázovitým zanikajícím valašským chalupám a ojedinele umožňuje nahlédnout i do jejich interiéru. Nevyhýbá se ani figurálním motivům, jeho postavy horařů jsou přímo zapojeny do krajiny a podávají svědectví o tom, jak malíř je ve své tvorbě v úzkém sepětí s valašským lidem, s jeho životem a prací.

Jarošovo občanské povolání se nezapře v jeho četných malířských pohledech do lesních zákoutí, plných vzuchu a světla.

V nedávné době Jana Jaroše zaujalo motivicky i jeho rodiště. Na několika panoramatických pohledech zachytil charakteristický pohled na Hranice s třemi věžemi a s pásmem Oderských vrchů v pozadí, množství působivých námětů našel také v okolí Hustopeč nad Bečvou.

V ateliéru jsou mu modelem květiny i ovoce, jeho kytice šeráků, pivoňek, kopretin a slunečnic, vynikají hebkými barvami.

Umění Jana Jaroše je realistické, vychází vždy ze skutečnosti, je však zároveň osobité, umělec transponuje na plátno své vidění krajiny a přírody. Součástí tohoto pohledu je i dobře vyvážená kompozice. Důležitou úlohu má i barva. V počátečním období tvorby hovořily jeho obrazy živými barvami, v současné době jsou barevné odstíny poněkud přitlumené, jakoby obalené atmosférou.

Obrazy Jana Jaroše jsou kladně hodnoceny nejen veřejností, ale i odborníky. Je to zasloužený výsledek jeho nadání, poctivého úsilí a upřímného vztahu k přírodě.

Výstava obrazů ing. Jana Jaroše tak velmi vhodně zapadá do celkového programu oslav 125. výročí vzniku lesnického školství na Moravě.

L. Novotný

Z MĚSTSKÉHO NÁRODNÍHO VÝBORU V HRANICÍCH

Splnění celoměstského závazku na rok 1977

Občané našeho města v letošním roce velmi odpovědně přistoupili k plnění přijatých závazků na počest 60. výročí VŘSR. Svědčí o tom dopis, který představitel města v měsíci srpnu 1977 odeslal národnímu výboru:

„Vážení soudruzi,

v prosinci 1976 byl na počest 60. výročí VŘSR schválen celoměstský závazek, zaměřený na splnění a překročení úkolů vytyčených volebním programem Národní fronty na rok 1977 v celkové hodnotě díla 6 760 000 Kčs.

Využitím získané předvolební aktivity a iniciativy občanů a pracujících podniků, závodů a organizací, studentů a všech ostatních občanů žijících na území našeho města a cílevědomou politickoorganizačtorskou prací městských orgánů byl **celoměstský závazek splněn k 31. červenci 1977 na 100,8 procenta.**

Bylo dosaženo hodnoty díla 6 814 000 Kčs, což se příznivě projevuje ve tvorbě životního prostředí města. V dalším období bude dále rozvíjena iniciativa a aktivita občanů k vytváření dalších trvalých hodnot ve městě. Splněním a překročením svého celoměstského závazku občané našeho města manifestačně oslaví 60. výročí VŘSR a nově uzavřenými závazky zdůrazní význam 30. výročí Vítězného února.

Josef Šimek v. r.,
tajemník MěstNV

Miloslav Pavelka v. r.,
předseda MěstNV

Změna ve složení MěstNV v Hranicích

V důsledku uvolnění volebního obvodu č. 68 v Hranicích se konaly dne 18. června 1977 doplňovací volby. Novou poslankyní MěstNV v Hranicích byla hlasy všech zúčastněných voličů zvolena **Libuše Hofírková**, sanitární pracovnice, bytem v Hranicích, Revoluční náměstí č. 741.

Podle rozhodnutí MěstV KSČ v Hranicích

budou v měsíci září 1977 na území města otevřena tři agitační střediska, aby splnila politickovýchovnou, agitační a propagační funkci v období oslav 60. výročí VŘSR.

Agitační střediska budou umístěna takto:

Agitační středisko č. 1:

Jednotný klub pracujících v Hranicích,
předseda rady s. Bronislav Ludmila, řed. JKP.

Agitační středisko č. 2:

Klubovna občanských výborů v místní části Drahotuše, předseda rady AS s. Josef Kapusta, místopředseda UO KSČ v Drahotuších.

Agitační středisko č. 3:

Čs. lázně Teplice n. Beč.:
předseda rady AS s. Petr Zaremba, ekonomický náměstek ředitele Čs. lázní Teplice n. Beč.

DVACET LET SBORU PRO OBČANSKÉ ZÁLEŽITOSTI V HRANICÍCH

Na letošní rok připadá dvacetileté výročí vzniku sboru pro občanské záležitosti v Hranicích. Podle záznamu v kronice města Hranic byl po volbách v říjnu 1957 **ustaven při MNV v Hranicích sbor pro občanské záležitosti v čele s kpt. Fr. Halířem**, činnosti sboru napomáhala tehdejší tajemnice MNV Vlasta Grillová. Sbor pro občanské záležitosti byl osmnáctičlenný, jeho členy byli matrikář, zástupci závodů, dobrovolných organizací, výboru žen a osvětových zařízení.

Sbor plnil tyto úkoly: sledoval zároveň provádění občanských obřadů, podával radě MNV návrhy na odstranění nedostatků a k jejich zlepšení, dbal o řádnou výzdobu obřadní síně, pečoval o dobrou úroveň pohovorů se snoubenci, pomáhal uskutečňovat přednášky o rodinném právu, o významu rodiny, o výchově dětí, propagoval mezi občany akt zápisu narození dětí a vítání novorozenců do života, blahopřeje starším občanům k životním jubilejím, získával řečníky pro občanské potřeby; členové sboru měli rovněž za úkol navštěvovat rodiny s neuspokojenými rodinnými poměry aj.

Největší úspěch mělo **vítání dětí do života**, přitom spolupracoval sbor s výborem žen. Po prvé se vítání dětí do života uskutečnilo v Hranicích 12. května 1956 z podnětu tehdejšího výboru žen. V obřadní síni radnice byly tehdy jako první uvítány děti manželů Kočich a Kuriválových. Slavnost byla doplněna kulturním programem a blahopřáním pionýrů. V roce 1957 se už vítání dětí stalo pravidelnou akcí, MNV dal zhotovit pamětní listy, na nichž akademická malířka Marie Kvěchová nakreslila mladou maminku v záhorském kroji, kolébající dítětko. V dolní části listu byl umístěn znak města Hranic. Listy věnoval MNV rodičům jako upomínku na významný den. Obřadní síň v hranické radnici byla tehdy hodnocena jako nejlepší v bývalém Olomouckém kraji.

Sbor také prováděl **blahopřání občanům**, kteří se dožili 80 let, uspořádal v roce 1958 diamantovou svatbu manželů Ráblových a zlatou svatbu manželů Klimkových.

V roce 1959 jako nový obřad bylo dvakrát uspořádáno slavnostní **odevzdání občanských průkazů patnáctiletým mladým lidem**. Sbor také navrhl vybudování obřadní smuteční síně pro důstojné konání pohřbů.

Po volbách v roce 1960 byl sbor pro občanské záležitosti aktivizován a do čela postavena jako **předsedkyně Z. Mayerová**. Kromě pravidelně pořádaných obřadů byly po delší době v roce 1961 **obnoveny hovory se snoubenci** za účasti lékaře, právníka a členů sboru.

V roce 1963 se předsedou sboru pro občanské záležitosti stal **ing. Fr. Bouček**. V tomto roce byl vypracován projekt na úpravu svatební obřadní síně.

Po volbách v roce 1964 byl ustaven nový sbor pro občanské záležitosti

s **předsedou Milošem Kupkou**. Pro zkvalitnění práce sboru uspořádala ideologická komise MV KSČ ideologickou konferenci, na níž se konstatovalo, že přes zlepšení práce zůstala stále nevyřešena řada hlavně materiálních potřeb.

V roce 1965 byla jako nová akce uspořádána úspěšná **beseda s důchodci**, na níž 65 účastníků vylechlo informace o činnosti sboru a shlédlo promítání filmů. V témže roce spolupracoval sbor při **oslavě stých narozenin** nejstarší hranické občanky Cecilie Zimové.

V roce 1966 byl předsedou sboru zvolen opět **ing. Fr. Boušek**. Činnost sboru byla rozdělena **do čtyř sekcí**. Toto uspořádání přispělo ke zkvalitnění práce sboru, který se stal důležitou veřejnou institucí a plnil své poslání:

- vítání dětí probíhalo pravidelně, ve spolupráci se školami a s JKP, zajištěn hodnotnější kulturní program, při němž pravidelně účinkoval ředitel Rudolf Heider,
- pravidelně se provádělo blahopřání starším občanům v počtu 10—15 případů měsíčně, zlaté svatby pořádaný na požádání,
- sekcce propagace pečovala o slavnostní odevzdání občanských průkazů patnáctiletým,
- sekcce pohřebnictví pomáhala při organizování občanských pohřbů.

Prostředí obřadní síně se v roce 1967 zlepšilo instalováním elektrických kamen, koncem roku byly v síni umístěny **elektrofonické varhany**. Kromě pravidelných obřadů byly uspořádány čtyři zlaté svatby. V dubnu 1967 zahájila činnost tzv. **rodinná poradna** za účasti právníka, gynekologa, pedagoga, psychiatra a dětské lékařky. Úkolem poradny bylo poskytovat pomoc při řešení nesouladu mezi manžely, při sporech mezi členy rodiny, při problémech s výchovou dětí ap. Poradna byla pro nezáměr veřejnosti v činnosti jen dva měsíce.

V témže roce vypracoval ing. arch. Kajnar ideový **návrh na výstavbu obřadní síně** (s předpokládaným nákladem 933 tisíc Kčs).

V roce 1968 uspořádal sbor jednu stříbrnou svatbu, pět zlatých svateb, největší událostí v obřadní síni byla diamantová svatba manželů Klimkových. Ke konci roku organizoval sbor z pověření MěstNV ve spolupráci s ČSCK, ČSŽ, organizací Pionýra **sběrku pro postavení SOS vesničky** v Petřvaldě pro děti ze Severomoravského kraje. Sběrka vynesla do konce roku 1968 přes třicet tisíc korun. Sekce propagace byla pokusně pověřena prováděním tzv. „**morální péče o osamělé a staré lidi**“. Ze dvou svěřených případů byl jeden vyřešen s velmi dobrým výsledkem. Na mimořádné schůzi 24. července 1968 vypracovali členové sboru obsáhlou zprávu pro radu MěstNV o potřebách pohřebnictví v Hranicích, zejména znovu podali návrh na výstavbu smuteční obřadní síně.

Při příležitosti **oslav 800 let Hranic** 26. března 1969 byly zvlášť slavnostně uvítány první dvě děti, narozené v tomto jubilejním roce města: Stanislav Hradečný a Ludmila Sedláčková obdrželi vkladní knížky s počátečním vkladem po 800 Kčs a pamětní plaketu. Průběh slavnosti zachytila Čs. televize. Při blahopřání k narozeninám starších občanů věnoval MěstNV čtyřem jubilantům pamětní medaili města.

V roce 1970 se uskutečnila jedna stříbrná svatba a dvě zlaté svatby.

V roce 1971 navštívili členové sboru při příležitosti životního jubilea občanku z Hranic v domově důchodců v Pavlovicích, sbor také uspořádal besedu se zástupci MěstNV.

V roce 1972 se konaly dvě stříbrné svatby, beseda se zástupci MěstNV a opět beseda se snoubenci za účasti 25 osob.

V roce 1973 byla uspořádána opět jedna stříbrná svatba a jedna diamantová svatba a beseda s důchodci za účasti 60 osob, třikrát navštívili členové sboru jubilanty v domově důchodců.

Nová koncepce práce sboru pro občanské záležitosti podle usnesení vlády

CSR z 31. července 1974 č. 206 se uskutečnila v Hranicích v roce 1974, předsedou sboru se stal **ing. Vladislav Maňas, člen rady MěstNV**. Sbor dobře vykonával přípravu a zabezpečení občanských obřadů, své úsilí nyní zaměřil především na kvalitu činnosti, která spočívá v upevňování vědeckého světového názoru, vztahu občanů k socialistickému zřízení a k cílevědomému formování socialistické morálky a socialistického stylu života.

Organizačně je rozdělen do pěti úseků:

- a) vítání dětí, odevzdávání občanských průkazů, maturitních vysvědčení a výučních listů,
- b) občanské sňatky, výročí svateb, manželské a předmanželské poradenství,
- c) péče o důchodce, životní jubilea, odchody do důchodu,
- d) občanské a jiné pohřby, kondolence,
- e) propagace a agitace.

Každá sekce má svého vedoucího, který zajišťuje a organizuje činnost ve svěřeném úseku. Ve spolupráci se školskou a kulturní komisí MěstNV a řediteli škol, byl sbor doplněn především o učitele škol, rovněž byli přijati zástupci integrovaných obcí Velká a Lhotka. Sbor v Hranicích se zapojil do okresní soutěže sborů. V roce 1974 se uskutečnila beseda se 40 důchodci a **oslava stých narozenin** nejstarší hranické občanky E. Linhartové.

V roce 1975, při oslavách 30. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou, se zvýšila aktivita na všech úsecích činnosti sboru. Při všech slavnostních obřadech a aktech byl účastníkům odevzdán pamětní list. Střední zdravotnická škola už od roku 1953 každoročně uskutečnila slavnostní odevzdávání maturitních vysvědčení a odznaků středních zdravotnických pracovníků absolventkám za účasti představitelů MěstNV a sboru pro občanské záležitosti. V roce 1974 se **po prvé uskutečnilo odevzdání maturitních vysvědčení** absolventům střední průmyslové školy, obor dřevařství **přímo v obřadní síni**. Byla zahájena také nová tradice, že novomanželé a maturanti **pokládali kytice k Památníku družby čs. a sovětských dělostřelců**. K výročí osvobození se uskutečnila beseda funkcionářů MěstNV s občany, kteří v tomto roce dovršili 75 let života za účasti 78 osob.

Po integraci dalších obcí se úsilí sboru zaměřilo v roce 1976 na **ustavení pomocných sborů pro občanské záležitosti** při občanských výborech v jednotlivých částech města. Rovněž v závodech bylo ustaveno deset pomocných sborů. Úkolem těchto pomocných sborů je zajišťovat návštěvy u jubilantů ve svých obvodech a účast smutečních řečníků na pohřbech. Činnost sboru se rovněž zaměřila na zlepšení estetické úrovně prováděných obřadů.

Jako nová akce bylo zavedeno **vítání žáků prvních tříd ZDŠ na počátku školního roku**, pokládání kytic k památníkům po převzetí občanských průkazů a maturitních vysvědčení. Členové sboru se rovněž zúčastnili **odevzdávání průkazů brancům před zahájením výcvikového roku**. Uskutečnila se také beseda se snoubenci a beseda představitelů města s důchodci, sbor se podílel na uspořádání sedmi jubilejních svateb, uspořádal odevzdání občanských průkazů žákům ZDŠ a maturitních vysvědčení absolventů středních škol.

Po volbách do zastupitelských sborů na podzim roku 1976 pracuje sbor v roce 1977 za **předsednictví místopředsedkyně MěstNV Štěpánky Hališkové** na celém území města i jeho místních částí za pomoci pomocných sborů v závodech a u občanských výborů. Kulturní programy u občanských obřadů jsou obohaceny o hudební a pěvecké vystoupení učitelů a žáků lidové školy umění, externích pracovníků JKP a recitace studentů, při vítání dětí spolupracují už dlouhou řadu let studentky střední zdravotnické školy ve stejnojmenných a děti z mateřských škol.

Vítání dětí se provádí za účasti nejvíce deseti dětí ve skupině za přítomnosti

rodičů, prarodičů a zástupců zaměstnavatele obou rodičů. Bylo dosaženo dobré spolupráce s hranickou nemocnicí s poliklinikou, jejíž pracovníci zajišťují potřebné doklady k účasti na vítání. Mimořádnou akcí v roce 1977 bylo **vítání dvou patnáctimilióntých občanů našeho státu**. Podle dostupných záznamů od roku 1965 do konce roku 1976 se vítání zúčastnilo v Hranicích 1688 dětí, v prvním pololetí roku 1977 dalších 173 dětí za účasti 381 občanů.

Odevzdávání občanských průkazů proběhlo v obřadní síni v Hranicích i v místní části Drahotuše, na závěr položili účastníci kytice k památníkům v obou místech. Od roku 1965 převzalo tímto slavnostním způsobem 1862 mladých lidí občanské průkazy, v prvním pololetí roku 1977 dalších 236 žáků ZDŠ.

Všechny střední školy uskutečnily slavnostní odevzdání maturitních vysvědčení za přítomnosti představitelů města a rodičů studentů, maturanti také položili kytice k památníkům. Poprvé se v roce 1977 provádělo také **slavnostní odevzdání výučních listů učňům odborného učiliště n. p. SIGMA**. Při této příležitosti obdrželi pamětní listy mladí vyučenci i starší pracovníci, kteří absolvovali učiliště při zaměstnání.

Novým způsobem jsou organizovány besedy se snoubenci, zvýšená péče je věnována propagaci účasti nejen pozvánkami, ale i přesvědčivým pohovorem matrikářky s nastávajícími manžely. Stále více manželských dvojic také klade kytice k památníkům osvobození. V prvním pololetí roku 1977 se rovněž uskutečnily čtyři zlaté svatby.

V celém městě i v místních částech je stálá pozornost věnována v součinnosti s občanskými výbory — jubilantům. **V místní části Drahotuše, pořádá sbor pro občanské záležitosti už osm let každoroční setkání rodáků, kteří dovršili padesát let**. V roce 1977 **blahopřeje také sbor pro občanské záležitosti jubilantům prostřednictvím Zpravodaje města Hranic a lázní Teplic nad Bečvou**. Od roku 1965 do konce roku 1976 bylo zasláno 1320 písemných blahopřání a v 925 případech členové sboru blahopřáli osobně občanům při jejich životních jubileích.

Sbor pro občanské záležitosti usiluje rovněž o zvyšování počtu pohřbů žehem. V prvním pololetí roku 1977 se uskutečnilo 45 kremací, u 75 pohřbů se zesnulým rozloučil občanský pracovník. V roce 1977 bylo **zavedeno zasílání kondolencních projevů pozostalým**, seznam zemřelého je rovněž uveřejňován ve Zpravodaji města Hranic a lázní Teplic nad Bečvou. V této pětiletce se počítá s vypracováním projektové dokumentace a se zahájením výstavby smuteční obřadní síně v Hranicích.

Jak ukazuje uvedený přehled činnosti, má sbor pro občanské záležitosti v Hranicích, zvláště v posledním období, velmi dobré výsledky činnosti.

LN

DRUŽBA HRANICKÝCH A MOSKEVSKÝCH PIONÝRŮ

Už několik let trvá úspěšná družba mezi hranickým Městským domem pionýrů a mládeže a Ústředním palácem pionýrů v Moskvě. Nejvýznamnějším projevem přátelských styků jsou výměnné prázdninové zájezdy hranických a moskevských pionýrů. V letošním roce se uskutečnil už šestý ročník tohoto zájezdu.

Od 18. července do 2. srpna 1977 dlela v Sovětském svazu skupina 22 pionýrů ve věku 14 a 15 let ze všech pionýrských skupin z Hranic a místní části Drahotuše a čtyři vedoucí. Moskevští hostitelé jim připravili bohatý a zajímavý program po celou dobu pobytu v SSSR. Hraničtí pionýři při návštěvě Sjezdového paláce shlédli závěrečný film X. moskevského mezinárodního filmového festi-

valu „Vojáci svobody“. Při okružní jízdě se seznámili se zajímavostmi sovětského hlavního města, prohlédli si Leninovo muzeum, Palác pionýrů a Kreml. Nejhlubší dojem si mladí hosté z Hranic odnesli z pobytu v rodinách sovětských pionýrů, kde byli srdečně a přátelsky přijati. Líbilo se jim také v sovětském pionýrském táboře pod Moskvou. Velmi zajímavý byl také čtyřdenní zájezd do Leningradu, spojený s prohlídkou Petrodvorce, Ermitáže, paláce Smolnyj a legendárního křižníku AURORA, s projíždkou po řece Něvě, kde sledovali přípravy na oslavy Dne sovětského námořnictva, exkurze do muzea v Izakievském chrámu a návštěva Piskarevského hřbitova, prohlídka nového památníku blokády Leningradu. V jubilejním paláci sportu sledovali vystoupení sovětského baletu na ledě. Po návratu do Moskvy hraničtí pionýři navštívili prostranství pod Kremelskou zdí a na závěr Mauzoleum V. I. Lenina. V průběhu celého pobytu v Moskvě se uskutečnilo i několik družebních večerů. Všem účastníkům zájezdu se celý program velmi líbil, odnesli si mnoho zážitků a nezapomenutelných dojmů a navázali řadu osobních přátelství se sovětskými pionýry.

V době od 4. do 15. srpna 1977 navštívila zase skupina 22 moskevských pionýrů se čtyřmi vedoucími Městský dům pionýrů a mládeže v Hranicích. Také každý den jejich pobytu v ČSSR byl vyplněn přitažlivým programem. Hned na zahájení pobytu byli přijati na MěstNV v Hranicích představiteli města, prohlédli si lázně Teplice nad Bečvou i aragonitové jeskyně. Velmi srdečně byli rovněž přijati v rodinách těch hranických pionýrů, kteří se krátce předtím vrátili z Moskvy. Dva další zájezdy jim umožnily poznat mnohé krásy naší vlasti. Jeden zájezd směřoval do Moravského krasu a pak do Čech, kde si prohlédli zámek Hlubokou, Kutnou Horu, Konopiště a zvláště Prahu i další významná místa, na trase navštívili také tři městské domy pionýrů a mládeže. Trasa druhého zájezdu směřovala do Beskyd a byla spojena s prohlídkou Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a s návštěvou pionýrského tábora hranického MěstDPM na Kněhyni a dalších míst. V MěstDPM v Hranicích uspořádali moskevští hosté večer s ruským čajem za účasti představitelů města Hranic. V posledním den pobytu u nás navštívili ještě hranické vojáky a besedovali s družstevníky v Černotíně, poslední večer strávili opět v rodinách hranických přátel. Jak vedoucí, tak pionýři z Moskvy vysoko hodnotili přijetí, jehož se jim v Hranicích dostalo, zvláště bezprostřední a srdečný styk s našimi lidmi.

V jubilejním roce 60. výročí VŘSR přispěly oba zájezdy k prohloubení přátelství mezi našimi a sovětskými mladými lidmi a k vzájemnému poznání života v obou zemích.

Podle vyprávění V. Březinové připravil LN

NAŠE BLAHOPŘÁNÍ

spoluobčanům, kteří se v září dožívají

75 let:

František Bezděk, Sklenný kopec 771
 Marie Víková, Komenského 18
 Fridolín Frkala, Potštátská 1085
 Božena Wimmerová, Husitská 1326
 František Žabčík, Revoluční nám. 2
 Augusta Žurmanová, Šromotovo nám. 778
 Lumila Křenková, Slavič
 Anděla Nedvicová, Teplice/Beč.

80 let:

Božena Vývodová, Leninova 23
 Alžběta Gazdová, Sovětské armády 602
 Marie Štěrbáková, Komenského 43
 Marie Mikulcová, Potoční 989
 Stanislav Scheider, Gottwaldovo nám. 96
 Jan Helpinský, Drahotuše

85 let:

Karel Šajner, Švermova 1211
 Marie Blažková, Palackého 975
 Cecilie Machačová, Vrchlického 46
 Marie Osikovská, Sklenný kopec 1221

93 let:

Anežka Matejciuková, Komenského 385

95 let:

Anna Jandlová, Struhlovsko 1536

Naším jubilantům přejeme dobré zdraví a hodně životní pohody do příštích let.

Z GALERIE HRANICKÝCH KRONIKÁŘŮ 19. STOLETÍ

PhDr. Bohumír Indra

Pamětní kniha Františka Rábla z let 1812—1826

V archivu města Hranic je uložena pod inv. č. 133 německy psaná „Pamětní kniha města Hranic“, kterou r. 1812 založil hranický měšťan a obchodník sukny František Rábl, majitel měšťanského právovárečného domu čp. 97 na náměstí. Foliantová kniha v celokožené vazbě má formát 25×38 cm a je v ní popsáno asi 300 stran. Kniha je stránkována jen do strany 160, polovina knihy je prázdná. Vzadu je uveden přehledný obsah zápisů knihy do strany 151. Zápisy jsou psány do r. 1818 rukou Ráblovou, pozdější záznamy do r. 1826 psal měšťan Karel Kobr, barvíř suken, jemuž Rábl r. 1818 knihu odevzdal při svém odchodu z Hranic.

Měšťan František Rábl, narozený r. 1772 v Hranicích, byl jediným synem měšťana a úspěšného obchodníka sukna Karla Rábla, který r. 1761 založil rozmach hranického soukenictví úspěšným vývozem hranického sukna na trhy do Pešti. Jeho příkladu následovali pak další hraničtí soukeníci, kteří se dali na obchodování suknem, mezi nimi i jeho syn František. V r. 1809 bylo v Hranicích již 11 obchodníků sukny, kteří je vyváželi hromadně do Uher, pro něž pracovalo ve městě a na předměstích na 400 soukenických mistrů, 9 postřihovačů, 2 valcháři a 2 barvíři suken. Karel Rábl, původně chudý předměstský soukeník se domohl úspěšným obchodem sukny značného majetku a r. 1768 se přiznal k mladé vdově Ottilii po měšťanu Karlu Chrámkovi, která mu odevzdala velkoměšťanský dům po nebožtíkovi na náměstí čp. 97. V roce 1794 odevzdal Karel Rábl dům v ceně 2.500 zl. rýn. svému synu Františku Theodorovi Ráblovi,

obchodník sukny, vymínil si však v domě doživotní výmínek pro sebe a manželku. František Rábl se oženil 15. února 1802 již 30letý s Annou Kateřinou, dcerou c. k. zemského výběřčího z Janovic Tomáše Koliska. Obchodování sukny prováděl v Hranicích do roku 1818, zadlužil se však tak, že mu byl dům v tom roce v dražbě prodán a Rábl, pronásledovaný věřiteli musel odejít z Hranic.

Rábl byl přítelem J. H. A. Gallaše a nadšen jeho příkladem sběratele a zpracovatele historie rodného města založil roku 1812 vlastní pamětní knihu materiálů k dějinám města Hranic. Při odchodu z Hranic zapsal do ní 26. srpna 1818, že pohnutkou k založení pamětní knihy byla láska k rodnému městu. Omlouvá se, že zapisoval různé pamětihodnosti a opisy dokumentů, jak se mu dostaly do rukou, bez chronologického sledu nebo věcného pořádku, není historikem. Shromažďoval jen materiály k dějinám města. Nyní nemocen fyzicky a roztrpčený nezaslouženými povlami nemůže dále psát a odevzdává knihu k dalšímu obohazení příteli Karlu Kobrovi. Připojil ještě Rozloučení, popisující večer v Hranicích. Toto rozloučení psané na stranách 117–120 chybí, bylo později vytrženo a odstraněno.

V Gallašově písemné pozůstalosti se dochovalo 9 lístků a dopisů, psaných Ráblem Gallašovi v letech 1807–1821. Nepochybně jde jen o zlomek, který však aspoň zčásti ilustruje vztahy obou mužů. Roku 1807 dne 13. května sděluje Rábl Gallašovi, že dal včera dopravit obrazy Křížové cesty (malované Gallašem) ke Kostelíčku. Sám obrazy napne, uvědomí též Sobola. Současně mu sděluje, že konsistorní rada Benisch (učitel češtiny bohoslovců v Olomouci) se tážal Rábla, zda bude Gallaš pokračovat ve vydávání Muzy moravské, kterou velmi cení a váží si Gallašova díla. V dopise z 6. října 1818 z Olomouce se loučí s Gallašem se slzami v očích. Roku 1819 posílá 1. června Gallašovi městský protokol z roku 1726, který se dostal do Ráblova domu asi po zemřelém Kellerovi a několik svazků spisů z časů Chrámkových (byl syndikem města Hranic), ať je rozluští, je-li co k úschově. Jiným dopisem nabízí Gallašovi ke koupi poslední, nejkrásnější knihu, která mu zbyla. Má velké starosti. Poslední dopis psal Gallašovi 28. ledna 1821 z Brna. Sděluje, že pronásledován a vykážán z Hranic zastavil v Olomouci všechno stříbro, úroky však pohltily jeho hodnotu. Nyní se přestěhoval do Brna a po zaplacení výloh stěhování byl s ženou, 6 dětmi a služkou zcela v nouzi, bez židle a lůžka. Pomohl mu generální rada Czikan (dříve krajský komisař v Hranicích) a později dobrý Novák (obchodník smíšeným zbožím v Hranicích, jemuž pronajal ve svém domě v Hranicích roku 1814 podlouбі domu). Nyní je u konce, dluží 300 zl. papírových peněz, jež zaplatit tento měsíc, nemá naději je splatit. Nevidí záchrany, loučí se s Gallašem. Žádá ho, aby poslal pana Johna do jeho kvartýru a nenalezne-li Rábla, najde knihu Englands Glückwechsel, vše co může Gallašovi věnovat na památku. Ať na něho nezapomene. Dopis vypadá na sebevraždu. Gallaš připsal na obal česky „Ó Havránku, Havránku, zjevuješ se býti velký havran“. Patrně to nebyl první dopis Ráblův, žádající Gallaše zoufale o peněžní půjčku. Dalšíh zpráv o osudu Ráblově v Brně nemáme. Nepochybně však žil ještě do roku 1819, neboť J. H. A. Gallaš ve svém rukopisném „Upamatování na moje krevní a jiné přátele, na moje dobrodince a jiné známé“, sepsaném v roce 1819 uvádí, že znal starého Karla Rábla a jeho syna Františka „ach velmi nešťastného pro svou marnotratnou manželku“.

Ráblůva „Pamětní kniha města Hranic“ je vlastně sbírkou opisů různých listin, historických zpráv aj. k dějinám města, jak je počátkem 19. století zakládali mnozí měšťané i v jiných městech, nadšení místní historii svého rodného města. Na str. 1–31 opsál nejstarší dějiny města Hranic do roku 1622, které otiskl Gallaš v brněnském časopise „Hesperus“, dále popisuje povstání města a podává opis českého privilegia kardinála Dietrichštejna, daného městu roku 1629, na str. 31–32 sestavil chronologický přehled významných událostí města od třicetileté války do konce 18. století, jež obsahuje i Gallašův rukopis „Památky města Hra-

nic“. Nejvýznamnější je záznam k roku 1761 o počátku obchodování sukнем z Hranic do Uher, započatého jeho otcem. Z dalších původních záznamů Ráblůvých stojí za zmínku zápis, že roku 1805 protáhli městem Rusové proti Francouzům a zanechali ve městě posádkou pluk donských kozáků. Roku 1813 docílil oblíbený krajský hejtman v Hranicích Chotek, že podlouбі městských domů musela být v zimních měsících osvětlena olejovými lampami. Roku 1814 projel 24. září ruský car Alexander městem cestou na vídeňský kongres. Roku 1815 založil Gallaš kostelní knihovnu (byla založena roku 1811 jako veřejná, roku 1815 však povolena jen jako knihovna při farním kostele). Obsírně popisuje roku 1817 zdražení životních potřeb, kdy uvázl zcela obchod sukнем a způsobil obchodníkům sukny velké finanční ztráty (nepochybně i jemu) a soukeníky zbavil práce a výdělku. Mnozí z nich v Hranicích i jinde přišli na mizinu a museli žebrať u těch, jimž ještě něco zbylo. Ceny obilí stouply u pšenice a žita na 25 zl., měřice ječmene na 16.zl.,ovsa na 9 až 10 zl., brambor na 10 zl. papírových peněz. Tyto měly kurs ke konvenčním stříbrným penězům 330 až 340. Bída donutila nešťastníky hledat potravu v houbách a travinách, z čehož mnozí onemocněli a zemřeli. V okolí Jablunkova na Těšínsku se objevila epidemie úplavice, postižení umírali do několika dnů. Epidemie se rychle šířila, až opatření zemského gubernia zastavila další šíření. Rábl nepochybuje, že by se epidemie byla rozšířila i do Hranic. Že se tak nestalo přičítá zásluhu včasné energické výzvě krajského hejtmana Aloise Glaesera, která vyburcovala obyvatele města proti nebezpečí ke společné pomoci nejvíce ohroženým. Subskripce byla získána částka 1120 zl. papírových peněz k měsíčnímu rozdělování potravin mezi nejnuznější od 15. března do konce srpna toho roku. Velké zásluhy o chudé si podle Rábla získal obchodník sukny Jan Blaschke, který se zavázal, že bude poskytovat 60 soukenickým mistrům práci za mzdu od března do konce srpna, ačkoliv nebyla žádná naděje na odbyť sukna. Kromě toho zaměstnával ještě dalších 50 soukenických mistrů. Zápis potvrzuje, že v té době pracovala již převážná část soukenických mistrů v Hranicích výlučně ve zdědě a byla zcela závislá na obchodních sukny, kteří dodávali materiál a odebírali surové výrobky k dalšímu zpracování.

Rábl opsál dále četné listiny o narovnání města o vodovod s Hornouličany, o výcep pálenky, o ostrých sporech právovárečných měšťanů s předměšťany roku 1792 a provedeném narovnání, pořídil opis nadační listiny Sukupovy na chudé studenty, nadace Josefa Skurského z roku 1772 na vydržování třetího duchovního v Hranicích z darovaného kapitálu 4000 zl. Rábl měl v rukou i originál zprávy lipenského primátora o hranické exekuci roku 1627, kterou si opsál i městská privilegia a nadační listiny.

Barvíř suken Karel Kobr, který převzal od Rábla knihu roku 1818, rovněž velký nadšenec pro historii města a přítel J. H. A. Gallaše, zaznamenal do knihy k roku 1817 vystavění fortny z města k potoku Veličce vedle židovského templu (v rohu náměstí u spořitelny) a roku 1818 fortny z Horního podlouбі k Čaputovu dvoru. V témž roce Kobr založil školní nadaci pro premianty hranické školy. Roku 1817 pronájem obecní cihelny a vápenky byly opatřeny peníze k renovaci městské radnice, započaté toho roku. Vnitřní stěna novostavby na dvoře radnice se však 22. října 1818 zřítíla a musely být opatřeny nové prostředky. V roce 1822 byl objeven mramorový lom na Hluzovském kopci a jeho objevitel tvrdil, že po celé Moravě a Slezsku není nikde mramor téže kvality. Připsal později ještě opisy některých významných přípisů krajského úřadu v Hranicích městu o hranické škole, pálení cihel aj., ustal však potom od dalších zápisů, protože od roku 1822 mu opisoval pisář cechu soukenického Peregrin Pešl krásným rukopisem Gallašovy zpracované dějiny města Hranic „Památky města Hranic“ a pořídil i diplomatář městských privilegií a významných listin do dvou mohutných foliantů, vázaných v kůži, označených Memoriál I a Memoriál II. Oba foli-

anty s knihou Ráblovou se po smrti Kobrově roku 1839 a jeho manželky roku 1865 dostaly do držby Kobrových dědiců, kteří je roku 1869 darovali městu. Po zřízení městského muzea v Hranicích roku 1905 byly odevzdány do muzea spolu s jinými starými městskými knihami. Po zřízení městského archivu v Hranicích roku 1942 byly knihy vyloučeny z muzejních sbírek a uloženy v archivu a jsou v něm uloženy podnes.

Ačkoliv většina Ráblových a Kobrových zápisů v pamětní knize do roku 1800 je známa z rukopisů Gallašových také ostatní opsané dokumenty se dochovaly v originále v archivu města nebo velkostatku Hranice, obsahuje kniha mnoho zpráv a materiálů původních. Hlavní její cena a význam spočívá v tom, že dokládá vlastenecký vztah hranických měšťanů k historii vlastního města, probuzený Gallašem, kulturní zájmy a snahy mnoha Hraničanů na počátku 19. století.

Prameny:

Kobrova „Pamětní kniha města Hranic“, OA Přerov, pracoviště Potštát
Matriky a gruntovní knihy města Hranic, SOA Opava, pracoviště Janovice
Gallašova pozůstalost, SOA Opava, pracoviště Olomouc

ZA PROFESOREM JAROSLAVEM JAŠKEM

18. srpna se hranická veřejnost rozloučila s profesorem Jaroslavem Jaškem. Dlouhá léta působil v Hranicích a byl znám jako vynikající sportovec. Pocházel z Hané, narodil se 22. března v Přivocích, v letech 1921—1929 absolvoval gymnázium v Litovli. Po studiu latiny a francouzštiny na filosofické fakultě Karlovy univerzity v Praze nastoupil na podzim 1934 na gymnázium v Hranicích. Jeho výsledky ve vyučování se vyznačovaly od počátku jasností, přehledností, systematickostí, vedl žáky k logickému a samostatnému myšlení, k soustavné práci. Vyznačoval se neúnavnou energií, pracovitostí, důsledností a vytrvalostí, měl výborné organizační schopnosti. Nejen učil, ale zároveň vychovával byl náročný k sobě i k jiným. Vedle hlubokých znalostí ve svých předmětech měl široký kulturní rozhled, obsáhlé znalosti české i světové literatury. Když po devatenáctiletém působení na hranickém gymnáziu přešel v roce 1953 na střední průmyslovou školu, kde učil pak dvacet let, vyučoval převážně českému jazyku a literatuře, jako vynikající sportovec i tělesné výchově a branné výchově a v případě potřeby vypomáhal i na střední zdravotnické škole.

Ačkoliv, nebo snad právě proto, že pocházel z hanácké roviny, měl rád hory, obdivoval jejich vznešenost, překonával překážky a nebezpečí při zdolávání jejich vrcholů, v horách zapomínal i na zdravotní potíže, jež ho řadu let provázely. Dovedl kolem sebe soustředit řadu stejně zanícených obdivovatelů hor, stál v roce 1955 u zrodu horolezeckého oddílu TJ SIGMA, vychoval mnoho mladých, zdatných horolezců hlavně z řad studentů. Za jeho vedení hraničtí horolezci získali postupně čestný titul „vzorný oddíl“ až prvního stupně. Prof. Jaroslav Jašek zastával i významné funkce celostátního charakteru, jako člen ústřední komise mládeže Českého horolezeckého svazu pracoval soustavně s mládeží. Za obětavou práci pro československé horolezectví dostalo se prof. Jaroslavu Jaškovi nejvyšších vyznamenání ČSTV. Mnoho poznatků a zkušeností získal prof. Jaroslav Jašek i v zahraničí, zúčastnil se horolezeckých výprav do všech významných evropských velehor. Nejraději však měl naše Vysoké Tatry, navštěvoval je stále, pokud mu to jeho zdravotní stav dovozoval, a tam, v jejich středu, na Téryho chatě 8. srpna 1977 také vydechl naposled. Jeho památka však bude žít dále v myslích a srdcích nespočetných žáků, přátel a sportovců. LN

ZAHÁJENÍ VYUČOVÁNÍ V KURSECH JKP

1. září
14 hodin HUDEBNÍ KURSY PRO MLÁDEŽ
v učebnách

16. září
15 hodin KURS ŠITÍ
učebna

16. září
18 hodin KURS ŠITÍ
učebna

28. září
16.30 hodin KURS SPOLEČENSKÉHO TANCE A CHOVÁNÍ
sál JKP

28. září
19.30 hodin KURS SPOLEČENSKÉHO TANCE A CHOVÁNÍ
sál JKP

JAZYKOVÉ KURSY — němčina, angličtina a ruština — budou zahájeny v říjnu tohoto roku.

Uzávěrka přihlášek do jazykových kursů je 20. září 1977!

Uzávěrka přihlášek do tanečních kursů je 15. září 1977!

VYSOKOŠKOLSKÝ PĚVECKÝ SBOR „ORGANUM“ Z KRAKOVA

navštíví ve dnech 11. a 12. října 1977 naše město na pozvání Jednotného klubu pracujících, který hodlá zahájit letošní programovou sezónu právě jejich koncertem. Ke koncertu tohoto uměleckého tělesa můžeme zatím říci, že jde o smíšený sbor vysokoškolských studentů, který si již ověřil své kvality nejen před domácím publikem, ale i na zahraničních zájezdech v Rakousku, Itálii a NSR. Program jejich koncertu bude obsahovat větším dílem starou polskou vokální tvorbu, menším dílem bude zastoupena tvorba na lidové motivy a lidové písně. Dirigentem sboru je Boguslaw Grzybek.

Koncert se uskuteční ve středu dne 12. října t. r. v sále Lidové školy umění v Hranicích a předpokládáme, že o koncert projeví naše kulturní veřejnost velký zájem. A aby nezůstalo jen u tohoto koncertu, připravuje Jednotný klub pracujících pro další období nastávající sezóny obnovení činnosti Kruhu přátel hudby.

ZÁJEZDY DO DIVADLA

Jednotný klub pracujících bude i v sezóně 1977—78 pokračovat v předplatitelských zájezdech do Divadla pracujících v Gottwaldově. V sezóně se uskuteční celkem 11 zájezdů, z toho 8 na činohry, 2 na operetní představení a 1 na operní představení. První zájezd se uskuteční koncem měsíce září a předplatitelé budou o jeho termínu i o termínech dalších informováni v propagační skříňce na budově JKP.

Přihlášky k zájezdům přijímáme do 15. září 1977 v kanceláři JKP, kde zájemci obdrží podrobné informace a repertoár nastávající sezóny.

ZEMŘELÍ občané z Hranic

V ČERVNU 1977:

Františka Jasná, Sklenný kopec 760 — 23. 2. 1911
Bedřich Březina, gen. Svobody 562 — 14. 2. 1894
Štefana Goridková, Rezkova 1668 — 6. 6. 1918
Karel Koláček, Drahotuše 149 — 19. 7. 1908
Štěpánka Doboszová, Velká 56 — 3. 3. 1899
Ludmila Trochtová, Drahotuše 416 — 7. 11. 1920
Jan Doskočil, Velká 26 — 9. 11. 1901
Emilie Pavelková, sady Zd. Nejedlého 530 — 29. 6. 1893
Alois Novosad, Komenského 31 — 2. 8. 1896
Bohumila Posmýková, Hakenova 35 — 22. 4. 1922
Adolf Skurský, Hviezdoslavova 28 — 23. 3. 1912
Marie Gossová, Velká 27 — 6. 8. 1901

V ČERVENCI 1977:

Karel Roman, Drahotuše 366 — 26. 6. 1886
Václav Klimek, Galašova 157 — 4. 6. 1929
Josef Bogor, Velká 14 — 5. 10. 1923
Anna Probojevová, 28. Májna 123 — 30. 9. 1891
Antonín Vágnér, Hviezdoslavova 946 — 2. 2. 1898
Františka Neumanová, Drahotuše 226 — 28. 1. 1902
Vladislav Czerwonovski, Tyršova 600 — 17. 6. 1906
Zofie Látalová, Drahotuše 171 — 27. 1. 1905
Ludmila Křensková, Slavíč 10 — 17. 9. 1902
Rudolf Nešetřil, Hálkova 905 — 15. 9. 1901
Štěpánka Málková, Drahotuše 203 — 4. 12. 1904
Jan Beránek, Leningradská 995 — 25. 6. 1903
Marie Grauerová, Drahotuše 83 — 24. 3. 1895
Alois Zdráhala, Olšovec 64 — 6. 6. 1900

Čest a vděčná paměť všem zesnulým spoluobčanům!

PROGRAMY KIN

KINO SVĚT:

-
2. 9.—5. 9. OHROŽENÍ BRITANIE
Anglický film. Dramatický boj o záchranu lidských životů uprostřed oceánu. Film je mládeži přístupný.
-
6. 9.—8. 9. MĚSTO Z NADHLEDU
Rumunský film. Příběh moderní ženy. Film je mládeži přístupný.
-
9. 9.—12. 9. DOBRODRUŽSTVÍ POSEIDONU
Film USA. Vzrušující zápas o záchranu potápějící se lodi. Film je mládeži přístupný.
-
13. 9.—15. 9. MOJE VÁLKA — MOJE LÁSKA
Polský film. O prvním krutém setkání se životem a láskou. Film je mládeži přístupný.
-
16. 9.—19. 9. DICK TURPIN
Španělský film. Nebezpečná dobrodružství ve jménu lásky, přátelství a spravedlnosti. Film je mládeži přístupný.
-
20. 9.—22. 9. LE MANS
Film USA. 24 hodiny na závodní dráze. Film je mládeži přístupný.
-
23. 9.—26. 9. ČTYŘI SLUHOVÉ A ČTYŘI MUŠKETÝŘI
Francouzský film. Hudební parafráze na román A. Dumase. Film je mládeži přístupný.
-
27. 9.—28. 9. ODSOUZENÉ DUŠE
Bulharský film. Souboj lásky s náboženským fanatismem. Film je mládeži nepřístupný.
-
29. 9. Představení pro členy Klubu přátel sovětského filmu
KDYŽ PŘICHÁZÍ ZÁŘÍ
O úsměvném podzimu jednoho roku a jednoho života
-
30. 9.—3. 10. HOSIESKA
Film NDR. Problémy dnešních mladých lásek. Film je mládeži do 18 let nepřístupný.

Začátky představení v 17 hodin.

Představení pro děti — každou sobotu v 15 hod.

-
3. 9. MICHAL DĚLÁ POŘÁDEK
Švédský barevný film.
-
10. 9. MICHAELA A PLYŠOVÝ MEDVÍDEK
Polské barevné pásmo.
-
17. 9. CIRKUS V CIRKUSE
Česká komedie z cirkusového prostředí.
-
24. 9. MUŽI BEZ ZÁKONA
Sovětské humoristické povídky.
-
1. 10. POHÁDKA O VĚČNÉM MLÁDÍ
Rumunský barevný film.
-

Představení pro mládež — každou neděli ve 14.30 hod.

-
4. 9. POŠEILLOST MOCNÝCH
Francouzská filmová komedie.
-
11. 9. MĚĎA, BĚĎA
Kreslený film USA s oblíbenými postavami „Pes Filipes a spol.“
-
18. 9. ULZANA
Film NDR. Indiánský příběh.
-
25. 9. ZNAK NEPTUNA
Kanadský film. Zápas v hlubinách oceánu.
-

LETNÍ KINO:

-
2. 9.—5. 9. SKRÍŇKA A JEDEN
Kriminální příběh NSR. Film je mládeži nepřístupný.
-
6. 9.—8. 9. ZÍTRA VSTANU A OPAŘÍM SE ČAJEM
Česká komedie o vodíkové bombě pro Hitlera.
-

-
13. 9.—15. 9. NEVINNÍ SE ŠPINAVÝMA RUKAMA
Francouzský kriminální film.
-
16. 9.—19. 9. DOKONALÝ PLÁN
James Coburn v hlavní roli anglického filmu. Film je mládeži nepřístupný.
-
20. 9.—22. 9. PYRAMIDA BOHA SLUNCE
Západoněmecký film podle románu K. Maye. Film je mládeži nepřístupný.
-
23. 9.—26. 9. STRACH NAD MĚSTEM
J. P. Belmondo v hlavní roli dobrodružného francouzského filmu. Film je mládeži nepřístupný.
-

Začátky představení v 19.30 hodin, za nepříznivého počasí představení v kině Svět.

KINO MÍR DRAHOTUŠE:

-
2. 9. v 19.30 **JESTLI SE ROZZLOBÍME, BUDEME ZLÍ**
4. 9. v 16.30 Italský film. Souboj dvou přátel s gangem podvodníků. Film
a 19 hodin je mládeži přístupný.
-
7. 9. v 19 hodin **OSVOBOZENÍ PRAHY**
Český film o květnových dnech roku 1945. Film je mládeži
přístupný.
-
9. 9. v 19 hodin **NEŠIKOVNÉ RUCE**
11. 9. v 19 hodin Španělský film. Příběh muže, který se musel pomstít. Film
je mládeži nepřístupný.
-
11. 9. v 16.30 **TEREZU BYCH K VŮLI ŽÁDNÉ HOLCE NEOPUSTIL**
Film ČSSR. O radostech a strastech, které velkým i malým
způsobila opička Tereza. Film je mládeži přístupný.
-
14. 9. v 19 hodin **ZTRACENÝ LES**
Tragické rozuzlení lásky dvou bratrů ke krásné dívce. Film
je mládeži nepřístupný.
-
16. 9. v 19 hodin **OHROŽENÍ BRITANICU**
18. 9. v 16.30 Anglický film. Mládeži přístupný.
a 19 hodin
-
21. 9. v 19 hodin **OSTROV STŘÍBRNÝCH VOLAVEK**
Film ČSSR. Balada o přátelství a lásce. Film je mládeži při-
stupný.
-
23. 9. v 19.30 **NOC KLAVÍRISTY**
25. 9. v 16.30 Český kriminální film. Mládeži přístupný.
-
25. 9. v 19 hodin **DÁBEL PADL S NEBE**
Mexický film, Mládeži nepřístupný.
-
30. 9. v 19 hodin **TŘI MUŠKETÝŘI — II. díl**
2. 9. v 16.30 Francouzský film podle románu A. Dumase.
-

Představení pro mládež — každou neděli ve 14 hodin.

-
4. 9. **ODYSEUS A HVĚZDY**
Dětský fantastický film.
-
11. 9. **JÁ A BLEDEMODRÁ**
Sovětský kreslený film.
-
18. 9. **CIRKUS V CIRKUSE**
Film ČSSR.
-
25. 9. **DOBRODRUŽSTVÍ S BLASIEM**
Český barevný film.
-

Dnem 1. 9. 1977 Okresní podnik služeb zajišťuje novou službu pro obyvatelstvo — **PŘÍJEM OPRAV DEŠTNÍKŮ.**

Sběrna je umístěna v budově bývalého ředitelství Komunálních služeb, ul. 28. října č. 5.

Zpravodaj města Hranic a lázní Teplic n. B. vydává Jednotný klub pracujících
v Hranicích. Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc.